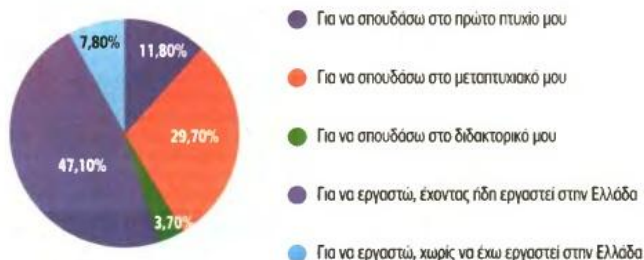

Το φαινόμενο brain drain στην Ελλάδα

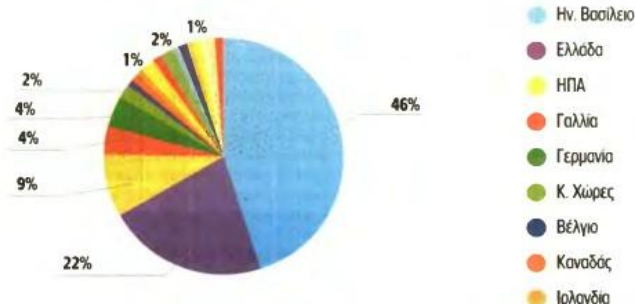
Οι νέοι φεύγουν για σπουδές και μένουν στο εξωτερικό

Σε ποια χρονική στιγμή και για ποιο λόγο μεταβίκατε στο εξωτερικό;

Το 47% είχε εργαστεί στην Ελλάδα πριν φύγει για το εξωτερικό. Αυτό είναι μια ισχυρή ένδειξη πως η κρίση επηρέασε σε μεγάλο βαθμό το brain drain

Χώρα σπουδών Διδακτορικό

Της Σοφίας Εμμανουήλ
seni@nautemporiki.gr

Δραματικές διαστάσεις έχει πάρει στη χώρα μας το φαινόμενο της διαρροής εγκεφάλων (brain drain), σύμφωνα με πρωτογενή έρευνα της ICAP Group από την οποία πάντως προκύπτει ότι ένα μεγάλο ποσοστό Ελλήνων που ζουν και εργάζονται στο εξωτερικό έφυγε λόγω σπουδών.

Η αβεβαιότητα επί σειρά ετών στην ελληνική οικονομία ωθεί όλο και περισσότερους νέους στην αναζήτηση ευκαιριών σε χώρες του εξωτερικού, όπου θα έχουν τη δυνατότητα σπουδών παράλληλα με δουλειά και καλύτερες συνθήκες ζωής. Εξάλλου, σύμφωνα με στοιχεία της ICAP Group, οι άνεργοι στη χώρα μας τον Φεβρουάριο του 2015 ήταν 1.206.000, υπερδιπλασίου από το 2010. Μόλις το 53% του ενεργού πληθυσμού εργάζεται (63% των ανδρών και το 44% των γυναικών), που είναι και το χαμηλότερο ποσοστό στην Ευρώπη (Μ.Ο. ΕΕ 28 = 69%). Επίσης, ποσοστό 44% των ανέργων είναι μακροχρόνια άνεργοι (2,5 φορές περισσότεροι απ' ό,τι ήταν το 2010), ενώ 45% των μισθωτών αμείβονται με μισθούς της τάξης των 750 ευρώ και μόλις το 9% των μισθωτών αμείβονται με πάνω από 2.000 ευρώ μηνιαία. Σε αυτό το περιβάλλον ολόένα και περισσότεροι ταλαντούχοι Έλληνες αναζητούν ευκαιρίες απασχόλησης στο εξωτερικό. Οι περισσότεροι κάνουν το πρώτο βήμα με κάποιο μεταπτυχιακό ή ακόμη και πρώτο πτυχίο και στη συνέχεια αναζητούν μια θέση εργασίας. Έχοντας εξασφαλίσει καλύτερες συνθήκες διαβίωσης σε σχέση με αυτές που θα απολάμβαναν στην Ελλάδα, οργανώνουν τη ζωή τους στο εξωτερικό και σχεδόν ένας στους τρεις δεν θέλει να επιστρέψει ποτέ.

Η εκπαίδευση

Είναι ενδεικτικό ότι η πλειονότητα των Ελλήνων που εργάζονται στο εξωτερικό είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού. Αυτοί αντιπροσωπεύουν το 61% του δείγματος, σύμφωνα με την έρευνα της ICAP σε 1.325 Έλληνες που εργάζονται σε 56 χώρες του εξωτερικού. Πτυχίο ΑΕΙ διαθέτει το 16%, ενώ 12% έχει διδακτορικό. Με πτυχίο ΤΕΙ εμφανίζεται το

> Σχόλιο

Ο Νικόλαος Κωνσταντέλλος, διευθύνων σύμβουλος του Ομίλου ICAP και πρόεδρος της ΕΑΣΕ σχολίασε σχετικά με την έρευνα: «Η ICAP δι'εξήγησε έρευνα μεταξύ των νέων ταλαντούχων Ελλήνων που εργάζονται στο εξωτερικό

αναζητώντας τις απλές για τις οποίες εμψυχν, τους τομείς και τις συνθήκες εργασίας τους και τις προοπτικές κάτω από τις οποίες θα επέστρεφαν. Στην έρευνα συμμετείχαν 1.325 Έλληνες του εξωτερικού. Τα συμπεράσματα δείχνουν ότι οι περισσότεροι έφυγαν κατά τη διάρκεια της κρίσης, τόσο προς αναζήτηση απασχόλησης όσο και για τη δυνατότητα να εργαστούν σε περιβάλλον ανώτερης επιχειρηματικής κουλτούρας και αξιοκρατίας. Αυτοί που δηλώνουν ότι θα γυρίσουν, θα το κάνουν λόγω ποιότητας ζωής και οικογένειας, με την προϋπόθεση ότι θα υπάρχει απασχόληση και θα αμεκρήδουν ικανοποιητικά. Το πιο ανησυχητικό είναι ότι σχεδόν το ένα τρίτο δηλώνει ότι δεν σκοπεύει να επιστρέψει ποτέ στην Ελλάδα. Οι ειδικότερες με τους μεγαλύτερους πληθυσμούς είναι μηχανικοί και εργαζόμενοι στην πληροφορική, ενώ ακολουθούν χρηματοοικονομικά και μανατζμεντ. Οι περισσότεροι έχουν πρώτο ελληνικό πτυχίο και βρετανικό μεταπτυχιακό, ενώ η πρώτη χώρα στην οποία εργάζονται είναι με διαφορά η Βρετανία. Είναι προφανές ότι η σταθεροποίηση της οικονομίας είναι βασική προϋπόθεση για την επιστροφή των Ελλήνων του εξωτερικού, αλλά δεν αρκεί. Η βελτίωση της επιχειρηματικής κουλτούρας και η ανάδειξη της αξιοκρατίας αποτελούν επίσης ισχυρή προϋπόθεση».

8% και μόλις 3% λέει ότι δεν έχει κάποιο πτυχίο. Αναφορικά με τα πεδία σπουδών, οι περισσότεροι είναι μηχανικοί (15%), είτε έχουν εξειδίκευση στην πληροφορική (13%), στην οργάνωση και διοίκηση επιχειρήσεων (10%), στις οικονομικές επιστήμες (9%), στη λογιστική και στα χρηματοοικονομικά (7%) και στο marketing (5%).

Οι οκτώ στους δέκα (79%) έχουν πάρει το πρώτο τους πτυχίο στην Ελλάδα, αλλά ένα μικρό ποσοστό έχει σπουδάσει για πρώτο πτυχίο στο εξωτερικό (με το 13% να επιλέγει το Ηνωμένο Βασίλειο, 2% της ΗΠΑ και μικρότερα ποσοστά να επιλέγουν άλλες χώρες). Για μεταπτυχιακό πάντως, το 49% προτιμά το Ηνωμένο Βασίλειο και 21% την Ελλάδα, ενώ ακολουθεί η Ολλανδία με 9%, οι ΗΠΑ με 6%, η Γαλλία με 3% και με μικρότερα ποσοστά άλλες χώρες. Περίπου ίδια είναι η τάση στην περίπτωση του διδακτορικού, τίτλο που έχουν λάβει στο Ηνωμένο Βασίλειο οι περισσότεροι Έλληνες του εξωτερικού (46%). Στην Ελλάδα έχουν κάνει διδακτορικό σχεδόν δύο στους δέκα (22%) και στις ΗΠΑ ο ένας στους δέκα (9%). Είναι εξάλλου ενδεικτικό ότι, ενώ πάνω από 50% των συμμετεχόντων στην έρευνα είπε ότι πήγε στο εξωτερικό για να εργαστεί, ποσοστό 11,8% είπε ότι πήγε για να σπουδάσει στο πρώτο πτυχίο και στη συνέχεια έμεινε στη χώρα σπουδών. Επίσης, το ίδιο έκανε και το 29,7% που πήγε στο εξωτερικό για να σπουδάσει στο μεταπτυχιακό του και το 3,7% που έκανε διδακτορικό στο εξωτερικό.

Η απασχόληση

Από τα αποτελέσματα της έρευνας, διαφαίνεται ότι οι περισσότεροι ταλαντούχοι Έλληνες του εξωτερικού εργάζονται στην Αγγλία σε μεγάλο εύρος ειδικοτήτων, με πρώτες και κύριες τους τομείς της πληροφορικής, των οικονομικών και τον τεχνικό κλάδο. Το 73% έχουν μεταπτυχιακό ή/και διδακτορικό και αποτελούν προσωπικό υψηλής εξειδίκευσης και προσόντων. Παράλληλα, η έρευνα έδειξε ότι το 47% του δείγματος είχε ήδη εργαστεί στην Ελλάδα πριν φύγει, ενώ αποφάσισε να φύγει για τους εξής λόγους: λόγω της επικρατούσας ανεξιοκρατίας και διαφθοράς (σε ποσοστό 37%), λόγω της ανεργίας (όπως είπε το 35%), λόγω της οικονο-

μικής κρίσης (σύμφωνα με το 33%) και για καλύτερες προοπτικές εξέλιξης (σύμφωνα με το 33%). Ως κύριοι παράγοντες που θα οδηγήσουν στην επιστροφή των Ελλήνων αναδεικνύονται το κλίμα και ο τρόπος ζωής (45%), τα οικονομικά κίνητρα, ήτοι η βελτίωση των οικονομικών αποδόσεων, αλλά και παράλληλα η συνολική βελτίωση του οικονομικού κλίματος (76%), που συνθέτουν απαραίτητη προϋπόθεση για να συνεχίσουν το επίπεδο ζωής που απολαμβάνουν στο εξωτερικό, καθώς και οι οικογενειακοί λόγοι (30%).

Στον αντίποδα, προβληματισμό δημιουργεί το γεγονός ότι το 1/3 του δείγματος δηλώνει ότι δεν προβλέπει να επιστρέψει στην Ελλάδα. Οι νέοι επιστήμονες σε ανεπτυγμένες χώρες του εξωτερικού αποκτούν τεχνολογικές, επαγγελματικές εμπειρίες και γνώριμες που θα τους καταστήσουν χρησιμότητας στη χώρα μας, όπως διαπιστώνουν οι αναλυτές. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το 63% του δείγματος έφυγε τα χρόνια μετά την κρίση - το δυναμικό υψηλού επιπέδου ελκύεται από την οικονομική ανάπτυξη και το αντίστροφο. Κλάδοι εταιρειών από τις οποίες θα μπορούσε να έρθει η τεχνολογία από το εξωτερικό και να αξιοποιηθούν έτσι στην ελληνική αγορά, οι θετικές επιδράσεις του brain back είναι: IT, Τραπεζικός κλάδος, Εκπαίδευση, Επιστήμη και Έρευνα. Ένα άλλο σημαντικό θέμα που αναδεικνύει η έρευνα είναι οι μισθοί που απολαμβάνουν οι Έλληνες του εξωτερικού, οι οποίοι είναι μεγαλύτεροι από τους αντίστοιχους στην Ελλάδα, γι' αυτό και για να επιστρέψει κανείς θέλει αντίστοιχες απολαβές. Βέβαια, σε αναζήτηση τρόπων αξιοποίησης των "μισθών", η πολυτήμ εμπειρία και τεχνολογία που αναπτύσσονται ή έχουν ήδη αποκτήσει στο εξωτερικό μπορεί να αξιοποιηθεί σε συνεργασίες με εγχώρια ερευνητικά / τεχνολογικά νοσητήρια, πανεπιστημιακά ιδρύματα και επιχειρήσεις, ακόμη κι αν παραμείνουν στο εξωτερικό». Επισημαίνεται τέλος ότι τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάστηκαν από τον Νικόλαο Κωνσταντέλλο, διευθύνοντα σύμβουλο του Ομίλου ICAP και Πρόεδρο της ΕΑΣΕ, σε εκδήλωση τον περασμένο Ιούλιο, την οποία υποστήριξε η «Ν» ως κορηγός επικοινωνίας.

[SID:9743123]